

ఆణిముత్యం

మానవేతిహాసములో మత ప్రవక్తలు, రాజకీయ నాయకులు, సంఘ సంస్కర్తలు, విప్లవకారులు అత్యంత ప్రధానమైన పాత్ర నిర్వహించారు. మానవ జీవిత విలువలను సృష్టిస్తూ, పోషిస్తూ, నవార్పవ సాంస్కృతిక ప్రమాణాలను నెలకొల్పినారు. ఇటువంటి ధృవతారలెన్నో భారత ఆకాశంలో వెలుగొందియున్నవి. ఈ శతాబ్దంలో ఆంధ్ర దేశములో జన్మించి కీర్తికిరీటాలను ధరించిన పుణ్యపురుషులలో శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి అగ్రగణ్యులు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం “కళాప్రపూర్ణ”, భారత ప్రభుత్వం “పద్మవిభూషణ్” బిరుదులనిచ్చి సత్కరించినది. తెలుగుజాతి ఒక గొప్ప రాజకీయ నాయకుడుగా గుర్తించింది.

రావి నారాయణరెడ్డిగారి (ఆర్.యన్) సుదీర్ఘ రాజకీయ జీవితం అన్ని తరాల వారికి అత్యంత ఆసక్తికరం. బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యవాద బానిసత్వం, నైజాం నిరంకుశత్వం, జాగీర్దారుల అమానుషత్వం అన్ని మిళితమై విశృంఖలంగా రాజ్యమేలుతున్న వాతావరణంలో జన్మించిన ఆర్.యన్. బాల్యంలోనే బహు బాధ్యతలను స్వీకరించారు. సంఘసేవను తన కర్తవ్యంగా ఎన్నుకున్నారు. జాతీయ స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం క్రమంగా శైశవపస్థలు అధిగమించి నిండు యువ్వనంతో అంగలు వేస్తున్న సమయం అది. సహజంగానే తాను రాజకీయాలకు అంకితం కావాలని నిర్ణయించుకున్నారు. రాజకీయ భావ పరంపరలో అత్యంత ఆరోగ్యకర ఆలోచనాధారలను ఆస్వాదించారు. గాంధీగారి అకుంఠిత దేశభక్తి, నెహ్రూగారి చారిత్రక పరిణామ దృష్టి, విప్లవకారుల త్యాగపూరిత నిష్కామకర్మ వారి హృదయంపై చెరగని ముద్రవేసింది. నిజాం కళాశాలలో మంచి విద్యార్థి, ఉన్నతశ్రేణికి చెందిన క్రీడాకారుడైన తాను అసతికాలంలోనే వాటిని త్యజించి సంఘసేవ బాధ్యతలను చేపట్టారు. హరిజన సేవా సంఘం స్థాపన, ఆంధ్ర మహాసభ స్థాపన, స్టేట్ కాంగ్రెస్ స్థాపన ఆ తర్వాత భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ స్టేట్ కమిటీ స్థాపన కార్యభారాలు నిర్వహించారు. వీటన్నిటిలో ఆర్.యన్. తన సహచరులందరిలో కేంద్ర బిందువుగా నుండడం గమనార్హం. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ప్రథమంగా హరిజన సేవా సంఘాన్ని నిర్మించి చాలా కాలం ప్రధాన కార్యదర్శి బాధ్యతలు నిర్వహించారు. హైదరాబాద్ సంస్థాన కాంగ్రెస్ తరపున ప్రథమ సత్యాగ్రహదళ సభ్యులుగా అరెస్టు అయ్యారు. తెలంగాణా ప్రజా పోరాట వేదిక యగు ఆంధ్ర మహాసభకు మూడు

పర్యాయాలు అధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడ్డారు. తెలంగాణ పోరాట విరమణ తర్వాత రెండు పర్యాయాలు పార్లమెంటుకు, ఒకసారి శాసనసభకు అత్యధిక మెజారిటీ ఓట్లు సంపాదించారు. భారత రాజకీయ చిత్రపటములో చోటు చేసుకున్నారు.

చరిత్రాత్మక తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం, రావి నారాయణ రెడ్డిగారిని విడదీయ రాకుండా ముడిబడియున్న విషయం. యువకుడుగా, నిరాడంబర కార్యకర్తగా, అందరికీ మిత్రుడుగా, ధైర్య సాహసాలను అందజేసే ఘటికుడుగా సహచరులు, ప్రజల తలలో నాలుకగా మెలిగిన సామ్యుడు ఆర్.యన్. తనలోనున్న కృతనిశ్చయం, దృఢసంకల్పం వలన అడుగడుగునా ఎదురయ్యే ప్రశ్నలకు తడబడకుండా సమాధానాలను అందించే రాజకీయ చతురుడు. 1947 ఆగస్టు తర్వాత భారతదేశంలో కలువకుండా స్వతంత్ర హైదరాబాద్ రాజ్యాన్ని ప్రకటించుకున్న నైజాం నవాబును గద్దె దించాలని, హైదరాబాద్ సంస్థానం భారత యూనియన్‌లో విలీనం కావాలని మహాద్యమం నిర్వహించబడ్డది. 1947 సెప్టెంబరు మాసంలో ఆంధ్ర మహాసభ, కమ్యూనిస్టు పార్టీలు నైజాం ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోయాడానికి పిలుపునిచ్చాయి. ఆ పిలుపునిచ్చిన నలుగురు నాయకులలో ఆర్.యన్. ప్రథముడు. బద్దం ఎల్లారెడ్డి, మఖ్దూం మొహియుద్దీన్, దేవులపల్లి వెంకటేశ్వర రావు వారి సహచరులు. 1948 సెప్టెంబరు 14 వరకు సుమారు ఒక సంవత్సరం ఉధృతంగా కొనసాగిన సాయుధ పోరాటం విజయ పరంపరలు సాధించింది. నైజాం పోలీసులు, సైనికులు, రజాకార్లు అడుగడుగున మట్టికరుస్తూ, వీర తెలంగాణ గెరిల్లా యోధుల ఎదురుదాడులను తట్టుకోలేక గుక్కతిప్పకోలేక హతులయ్యారు. పలాయనం

“చెన్నమనేని” షష్టి పూర్తి సందర్భంగా వారి ఇంటిలో కలిసి అభినందిస్తున్న రావి నారాయణరెడ్డి - సీతాదేవి దంపతులు

చిత్తగించారు. శత్రు వర్గాలతో కలసిన కొందరు భూస్వాములు, ద్రోహులు గ్రామాలను వదిలి పారిపోయారు. వేలాది గ్రామాలలో భూసంస్కరణలు, సాంఘిక సంస్కరణలు, ఆత్మరక్షణ దళాల ద్వారా నిర్వహించబడి ప్రజలు నూతన జీవితాన్ని సమసమాజాన్ని చవిచూచారు. తీవ్రమైన సంఘర్షణ నుండి ఉద్భవించిన ఆ విముక్తజన జీవితాన్ని యావత్ప్రపంచం వేనోళ్ళ పొగిడింది. భారతదేశానికే ఒక ధృవతారగా, సామ్రాజ్యవాద దోపిడివాద కీకారణ్యాన్ని దహింపచేయగల శక్తివంతమైన నిప్పురవ్వగా ఆనాటి తెలంగాణాను కీర్తిశేషులు ముఖ్యం ప్రస్తుతించారు. ఇంతటి మహత్తర పోరాటంలో వేలాది సైనికులు, రథ సారథుల మధ్య విప్లవ సేనానిగా ఆర్. యన్. తన సముచిత స్థానాన్ని నిలబెట్టుకున్నారు.

గతి తర్కం ప్రకృతి సిద్ధంగా తనదారి తాను ఎన్నుకుంటుంది. మార్పుని గమనించి మార్గాన్ని మార్చుకోవలసిన తరుణం వచ్చింది. పోలీసు చర్య తర్వాత హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని రాజకీయ శక్తుల పొందిక తీవ్రంగా మారింది. ఆలస్యంగానైనా స్వతంత్రం సాధించబడినట్లు అన్ని వర్గాల ప్రజలు ముఖ్యంగా మధ్య తరగతి ప్రజలంతా భావించారు. సాధించుకున్న విజయాలన్నిటిని సంరక్షించుకుంటు, విముక్త ప్రాంతంలో తిరిగి భూస్వాముల ప్రమేయం లేకుండా ఉండే రాజకీయ విధానము గురించి చైతన్య వంతమైన ప్రజలంతా ఆలోచించారు. దీనిని పసికట్టిన ఆర్.యన్. పరిస్థితులకు ప్రతిస్పందించారు. విజయాలను రక్షించుకుంటు, విలువైన ప్రాణాలతో కూడిన దళ సభ్యులందరిని సాధారణ జీవన స్రవంతిలోకి తేవడానికి, కేసుల ఉపసంహరణకి, నూతన పరిస్థితులకనుగుణంగా నూతన ప్రజా ఉద్యమ నిర్మాణానికి ఆనాటి సాయుధ పోరాట విరమణ ఏకైక మార్గమని ఆర్. యన్. పార్టీ లోపల వాదించారు. చాలామంది ఉద్యమ నాయకులు ఆర్. యన్. వాదనను బలపర్చారు. కాని ఆనాటి వాతావరణంలో పార్టీ నాయకత్వంలోని మెజారిటీ దీన్ని వ్యతిరేకించింది. రాష్ట్ర నాయకత్వం ఆర్. యన్.ని ద్రోహిగా చిత్రించి కరపత్రం వేసింది. దీనితో ఆర్. యన్. జీవిత పోరాటంలో రెండవ కఠిన దశ ఆరంభమైంది.

రెండవ కమ్యూనిస్టు అంతర్జాతీయ మహాసభలో లెనిన్ గారితో వాదించలేక ఓడిపోయిన యం.యన్.రాయ్ గారి వాదన మౌలికమైంది. జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో బూర్జువా వర్గాలతో ఎట్టి పరిస్థితులలో కూడా కలువకుండా కమ్యూనిస్టులే స్వతంత్రంగా, ఒంటరిగా వర్గ ప్రాతిపదికపై ఈ పోరాటాన్ని నిర్వహించాలి. తిరిగి ఆరవ అంతర్జాతీయ మహాసభ ఈ సిద్ధాంతానికి ప్రాణం పోసింది. డికాలొనైజేషన్ సిద్ధాంతానికి ప్రాణం పోసింది. 1948 ఫిబ్రవరిలో జరిగిన భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ రెండవ కాంగ్రెసు ఈ సిద్ధాంతం వెలుతురులో తన రాజకీయ తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది. వ్యూహం ఎత్తుగడలను రూపొందించింది. ఆ గీటు దాటిన ప్రతి వారికి ద్రోహి అనే నామకరణం

చేసింది. కా॥ ఆర్.యన్. పెద్ద మనిషిగా బాధ్యుడుగా, హుందాతనంతో తమపై చెలరేగిన దుమారాన్ని తట్టుకున్నారు. కాలం మాత్రమే సత్యాన్ని చాటిచెప్పతుందని నమ్ముకున్నారు. అదే జరిగింది. కాని చాలా కష్టనష్టాల తర్వాత, విలువైన త్యాగాల తర్వాత కండ్లు తెరవడం జరిగింది. దేశ స్వాతంత్ర్యం, స్వతంత్ర ఆర్థికాభివృద్ధి, ప్రజల చైతన్య స్థాయి, పార్టీ శక్తి సామర్థ్యాలు వీటన్నిటి గురించి రెండవ పార్టీ కాంగ్రెసు యిచ్చిన అవగాహన పూర్తిగా తప్పు అని తేలిపోయింది. పార్టీ క్రమక్రమంగా వాస్తవాలను గుర్తించడం ఆరంభించింది. ఈ పరిణామాలు ఆర్. యన్. లో సంతృప్తి కలిగించినవి. ఆత్మ విమర్శ లేనందుకు, లోపించినందుకు బాధపడేవారు. ఏమైనా మార్పు కలిగినందుకు సంతోషించేవారు. జాతీయ ఉద్యమ పురోగమనములో, ప్రతి మూల మలుపు సందర్భంలో ముఖ్యంగా 1930లో, 1942లో, 1948లో పార్టీ ప్రధాన జాతీయ స్రవంతి నుండి విడిపోవడం ఫలితంగా పార్టీ ఒంటరిగా నిలిచి బలహీనమైపోవడం పట్ల ఎంతగానో బాధపడి, ఆందోళన చెంది సరిదిద్దుచర్యలకై తపన చెందిన ప్రజల మనిషి.

జాతీయ, అంతర్జాతీయ పరిణామాలను సునిశిత దృష్టితో విశ్లేషణ చేస్తూ నిరంతరం తన ఆలోచనలకు పదును పెట్టుతూవచ్చిన మేధావి. సుమారు 15 సంవత్సరాలనుండి క్రియాశీల రాజకీయాలతో, పార్టీ సభ్యుడిగా తమ జీవితాన్ని గడిపారు. స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల పెన్షన్ పథకం ప్రకటించబడిన తరువాత వేలాది తెలంగాణా స్వాతంత్ర్య సమరయోధులకు పెన్షన్లు మంజూరు చేయించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. తెలంగాణా పోరాటం స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో భాగంకాదని కేంద్రంలో జనతా ప్రభుత్వం చేసిన నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా పట్టుదలతో పోరాడినారు. అనేక వందలమందికి పెన్షన్లు మంజూరు చేయించడంలో కృతకృత్యులయ్యారు.

భారతదేశంలో అతివాద శక్తుల ఐక్యత ఆధారంగా సువిశాల అతివాద ప్రజాతంత్ర ఆవిర్భావమే దేశంలో ప్రజాస్వామ్యము, సాంఘిక న్యాయము సాధనకు మార్గమని నమ్మిన విప్లవకారుడు ఆర్.యన్. అయితే సామ్రాజ్య వ్యతిరేక, మతవాద వ్యతిరేక పోరాటాలన్నిటిలో కాంగ్రెసు పార్టీతో సహా దేశభక్త శక్తులన్నింటిని కూడగట్టవలసిన ప్రధాన బాధ్యత కమ్యూనిస్టులపై వుంటుందని ఘంటాపథంగా వాదించేవారు. గ్రుడ్డి కాంగ్రెస్ వ్యతిరేకత కారణంగా ఈ దిశలో పార్టీ ధైర్యంగా ముందంజవేయడం లేదని తీవ్రంగా మనస్తాపం చెందేవారు. మితవాద, మతవాద శక్తులతోకూడా చెట్టాపట్టాలు వేసుకుని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా వేయబడిన ఎత్తుగడలను నిర్మోహమాటంగా ఖండించారు. అంతర్జాతీయ పరిస్థితుల గురించి బాధ్యతగా విశ్లేషణ చేసి అవగాహనకు వచ్చారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలోని సంపదను ఏవిధంగా కొల్లగొడుతున్నాయో వాస్తవాలను అంకెలతో వివరిస్తూ అర్థం చేయించేవారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు, అలీన దేశాలు ఐక్యంగా నూతన ప్రపంచ ఆర్థిక విధానం కొరకు పోరాడడం ఎంత

అవసరమో నొక్కి చెప్పేవారు. వనరులు ఉత్తరాది నుండి దక్షిణాదికి తరలించబడాలని అందుకై అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు వివిధ వేదికల ద్వారా పోరాడాలని వారి అభిప్రాయం. ఈనాటి పరిస్థితులలో పరిస్థితులకు అనుగుణ్యంగా ఐక్యరాజ్య సమితి దాని భద్రతా సమితి నియమ నిబంధనలు పూర్తిగా మారాలని ఆలోచించేవారు. అమెరికా, పెత్తందారీ నయావలస విధానాలు అడుగడుచునా ఎదిరించి ఓడించాలని వారి ఆకాంక్ష. సోవియట్, తూర్పు యూరప్ సోషలిస్టు వ్యవస్థల పతనం వారిలో తాత్కాలికంగా దిగ్భ్రాంతిని కల్పించింది. తీవ్ర అనారోగ్యంతో పడియుండి కూడా పత్రికలు చదివి, వినిపించుకుని ఈ పరిణామాలను పరిశీలించగలిగినారు. ఈ పరిణామాలు కూడా అకస్మికం కావని సోవియట్ పార్టీ మరియు ప్రభుత్వం గుడ్డిగా అనుసరించిన పిడివాద విధానాలే కారణమని, మారుతున్న శాస్త్ర, సాంకేతిక పురోగమనం నుండి విడిపోవడం వలననే పూర్తిగా వెనుకబడిపోవడం జరిగిందని వారి నమ్మకం. ఇప్పుడు అమెరికా ఏకైక ప్రపంచ శక్తిగా అవతరించి ప్రపంచ పరిణామాలను తమకు అనుకూలంగా మలుచుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నందుకు అందోళన చెందారు. ఇది ఏమాత్రము సాగకూడదని ప్రపంచ దేశాలు సోవియట్ మరియు తూర్పు దేశాలతో సహా ఐక్యంగా ఈ పరిణామాన్ని ఎదిరించాలని ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రపంచ దేశాలన్నిటికి ఏకైక వేదికగా, బలోపేతంగా తన విద్యుక్త ధర్మాన్ని నిర్వహించాలని వారి నమ్మకం.

సుమారు 5 దశాబ్దాల సుదీర్ఘ రాజకీయ జీవితంలో కామ్రేడ్ రావి నారాయణ రెడ్డిగారితో నాకు ఏర్పడిన సాన్నిహిత్యం, స్నేహం, పరస్పర అవగాహన మరువరానివి. నాలుగు సంవత్సరాల రహస్య మరియు జైలు జీవితం కూడా మా సాన్నిహిత్యాన్ని విడదీయలేదు. తుది శ్వాస విడిచే వరకు నా కంటిలో కన్ను పెట్టి చూస్తూ చేతిలో చేయిని గట్టిగా పట్టిన ప్రియతమ ఆర్. యన్. కి నా హార్ధిక జోహార్లు.

